

ԹՈՌՆԻԿԻՍ ՀԵՏ

Մեր սենեակին մ'էջն ենք:

Տան մ'էջ, այս բաժինը, մեր սենեակն է: Մէկ անկիւնը՝ քու պզտիկ գրասեղանդ, և գեղարդ, հաս ու հան նետուած՝ խաղալիքներդ:

Միւսը, իմ անկիւնն է: Թիկնաթոռն, սեղանն, գիրքերս, ախոյոց և բրդացած թերթերը, այս ամենուն վրայ կը նետեմ յուսահատութիւն իմ ակնարկս:

Այնքան շատ բան կարգալու, և ժամանակը... Ի՞նչպէս արագ կը սուրայ ժամանակը:

Պատահաբար առջին եմ, գրքի մը վրայ հակած: Դուրսը հանգարտ է. գարնան իրիկուն մը կարծես, որ հեշտանքով կ'իջնայ ու բարսթեամբ կը համբարուի գեանին հետ:

Դուն ծած, փայտէ խաղալիքներով գլխակի մը կը կառուցանես:

Ես ու գուն: Մամիկ ու թանիկ, առանձին ենք, գլուխ գլխի, ինչպէս կը պատահի շատ անգամներ:

Դուն՝ զբաղած ես լրջօրէն, կը չափես պզտիկ մ'առներովդ գլխակիդ համեմատութիւնները, գէմքդ խիտ է. անաչառ ես, ինչպէս մ'իշտ, քու գործերուդ մասին:

Ես՝ գիրքս կը թղթաւեմ, խորհարդներու և մ'առնումներու հանգիստը վրէնտեւով քու մ'արմատկան կառուցուածքիդ վրայ:

Միտքս և մ'առնումներս ի՞նչպէս կը պայծառանան, երբ ակնարկս կ'իյնայ քու վրագ, անո՛ւշ թանիկ...:

Լսիկ ու անխօս, երբ մ'իտեր էիր աշտակէս քու աշխատութեանդ մէջ, ի՞նչ անցաւ յանկարծ մ'աքէդ, որ հայտնաւորէ շեշտեցիր աչքերուս մէջ, և հարց տուիր ակնարկին.

— Շատ լացի՛ր երբ մ'ամիկդ մ'եռաւ:

Ի՞նչպէս այդ խորունկ, սև ու մ'ահատարտու մ'առնումը ձեզքեց քու կենտոնակ խորհարդներուդ ընթացքը, և ըրիր այդ հարցումը ինձի:

Ձեռքս գաղաց գրքիս վրայ: Պերճախօս գարձայ յանկարծ:

Այս իրիկուն զեղուն էր սիրտս: Եւ պատմեցի քեզի շատ մը բաներ, որոնք անցան, հեռահեռէ կենդանի գոյներով, աչքիս առջեւէն:

Տեսայ մ'ամիկիս անշունչ մ'արմիւնը՝ սրուն վրայ տարածած էին սեղանին թանկարժէք կարմիր թաւիշէ փողը, տեսայ անոր հանգարտ, մ'աքուր և մ'առնաքի պէս հուրանկան երեսը:

Տեսայ խունիկ գոյն մ'աքուր ձեռքերը կուրծքին վրայ խաչաձև:

Եւ յիշեցի թէ այս պատկերը, այն ատեն, մ'ահաւան գաղափարէն աւելի, կրօնքի և անմահութեան ներշնչարան մը գարձաւ ինձի համար:

Ձկրցայ ի սպաս ողմեցնել մ'իտքիս մէջ, թէ մ'ամիկիս պէս կենտոնակ ու բարձրագոյն գոյութիւն մը կրնար մէկ վայրկեանէն միւսը անէանալ աշտակէս:

Ձկրցայ համակերպիլ, առանց կործնելու գերագոյն հաւատքներու ներշնչմանը վրայ:

Եւ պատմեցի...

— Լացի՛ր... շա՛տ լացի... գժբախտ էի յաջորդ օրը. մեր սենեակը մ'առայ, չգրտայ մ'ամիկը անկողնին մէջ...

Սեղանին վրայ իր տեղը պարտաւ մը հոց աչքերուս... գիշերներս՝ գլուխս վեր մ'աւիտ տակ արցունք թափեցի և մ'ամիկս վնասեցի...

Իբրեւ թէ սեւաստուեր ամպեր անցնէին գլխուդ վրայէն, մ'իտպնեցան աչքերդ, և թափիծի մը պէս սև եղաւ քու արտայայտութիւնդ: Սրտաբեկ հարց արեւիր հարէն.

— Մ'ամիկս, գուն քանի՞ տարի պիտի ապրիս սակաւին:

Քաղցրութեամբ ժպտեցաւ քեզի, ու խորունկ հաւատքը հոգիիս մէջ, յայտնեցի:

— Աստուած միայն գիտէ աշուրներ:

Հէքեաթի հերամերուն հմտն, կրակէ փայլակ մը անցաւ աչքերուդ մէջէն... և յետոյ խորհրդասար միտ թիւն մը... աչքերուդ շրջանակները սեւ ալիքներու պէս ընդլայնեցան միջին աշտերուդ թաւիշը, ու գերբնական կարող մը ստրի կանգնեցուց զքեզ, խոյսցար, սղփիկ թեւերուդ բոլոր ուժովը սեղմեցիր զիս կարծքիդ վրայ, և

կնքնարուի համարձակութիւնով ըսիր աչքերուս մէջ հաշիւով:

— Ինչպէս պիտի ուզէի Աստուած ըլլալ ես...

Գարավի անսահման ալիք մը ողողեց հոգիս. երջանկութեամբ ըմբռնեցի աստուածային ներշնչման աշուժեարդ, և երկարօրէն թեւերուս մէջ սահեցի, կուրծքիս միտած գլուխդ, շրթունքներս մազերուդ վրայ:

Նիւ-Եօրք

ԶԱՐՈՒՀԻ Մ. ԳԱԼԼԻԲԵԱՐԵԱՆ

ՃՕՎԱՆՆԻ ՓԱՍՔՕԼԻ ԿՈՅՍԻՆ ԵՐԱԶԸ

Կոյսը կը ննջէ: Բայց ջինջ լուսափայլ Բոցր յամբօրէն ու մեղմ կը փարձէ Արտեանունիներն անոր մտաւարդով:

Կը բախտ փակուած հոգին: Շուփին մէջ կը տատանի լոյսն իբրը կեանքի աստղ՝ Ընդմէջէն փոփ մը մատախուղէ:

Կ'արձագանգէ իր հոգւոյն մէջ՝ փունէ Գրքաւած գերութեամբ՝ այն զարկն, ու կարծես Պիտ' արքեպիսկոպոս տրեւիք լրտիկ:

Տունը կ'արքեպիսկոպոս մը ահա վառ փառ կը շարժի, և հետքգետէ կը ծաղկի հոս հոն այն դէմքին վրայ...

Կոյսը կ'երազէ. և վրասկ մ'արեան կ'ապշեցնէ իր անեղծ և անհուպ երակներն արեամբ մ'աւելի առոյգ, Աւելի տափուկ, իբրը քէ կարծի...

Կ'ապշեցնէ իր երակներն հանդարտ Այն օտարաւոր հասակը քաղցրիկ, Գոգարիկ այն առուակը սահուն ու ջինջ

Անձանօթ ակէ, որ կարծես փնփուշ Անուշ խորհրդով կ'ողողէ համբուն իր բարգաւաշտիկ կնիւտած անդամներն:

Նրբին անդամները կ'անգիտանան Պատառուածքն, ու չեն գիտեր ընդխառնում. Սրտին մէջ քերես տազնայ մ'այլ կայ,

Բարախիւնի ստուե'ր մ', հե'տք մ'աղաղակի. Շունը դաշն ու մեղմ՝ անորոշ, տարտամ Յիշատակի մը որ ննջէ մրափուն:

Որ ննջէ սրտին մէջ և գրօցընէ Սրտին մէջ անոր քրնակն ամայի: Կոյսը կ'երազէ. շունը մ'ահա փոքրիկ, եւ իսկ և իսկ նի'չ մ'յետոյ մանկական...

Որդի' մը, որ իր մահնին մէջ կոյսի կը հանգչի, և կոյս կուրծքին կը փնտռէ Զոյգ աղբերակներն անհուն ծարաւով:

Ո'վ որդի ծրնունդ հոգւոյն մրտեքի'մ Մէ'կ ժրպիտին, ո'վ սերմէ չըծրնած Մաղիկ, յանկարծոյն բացուած փրփրբուն:

Մաղիկ մըն հս դուն որ ցօղուն չունի. Կը լուսափայլիս կրակէ չըծրնած. Դուն կը նրմանիս երկնքի աստղի:

Երկնքէն հոգւոյն՝ ուր արդ յեղակարծ Փրփրեցար, դուն քի'չ առեկէն պիտի Արշալոյսին մէջ անհետիս ցնդիս: